

בדיקת תלונה - קפיטריות

מבוא

1. בתאריך 7 באוגוסט 2014 פורסם החוק לפיקוח על איכות המזון ולתזונה נכונה במוסדות חינוך, התשע"ד-2014 (להלן - **החוק לפיקוח על איכות המזון או החוק**), שנכנס לתוקף בתאריך 1 בספטמבר 2015. לפי החוק, ספק מזון לא ימכור בתחום מוסד חינוכי, מזון שאינו עומד בתנאים ובהוראות שקבע השר לעניין הרכב המזון וערכו התזונתי.
2. חוזר מנכ"ל משרד החינוך מתאריך 4 באפריל 2016 בנושא "הזנה וחינוך לתזונה נכונה במוסדות החינוך" (להלן - **חוזר מנכ"ל**), המיושם במלואו החל מתאריך 1 בספטמבר 2018, מתייחס בין היתר, למכירת מזון ושתייה במכונות אוטומטיות, במזנונים, בקפיטריות ובקיוסקים. החוזר מפרט את המזונות והמשקאות המותרים והאסורים למכירה, מסביר את החוק לפיקוח על איכות המזון ומדגיש את אחריותו של מנהל המוסד החינוכי ליישום החוק¹.
- פיקוח על יישום חוזר מנכ"ל הוא באחריות מינהל חינוך ומנהלי מוסדות החינוך.
3. בפברואר 2018 פרסמה העירייה מכרז "למתן רשות להפעלת מזנונים ומכונות לממכר מזון ושתייה בבתי ספר על יסודיים בראשון לציון" (להלן - **מכרז קפיטריות**). למכרז ניגשו שלושה מציעים, שניים מהם עמדו בתנאי הסף. בתאריך 10 ביולי 2018 נחתם הסכם בין העירייה לאחד המציעים (להלן - **החברה הזוכה**).
4. הגורם העירוני האחראי על פרסום המכרז ועל פיקוח ובקרה על יישום חלק מדרישותיו (כגון קבלת רישיון עסק), הוא אגף נכסים במינהל כספים (להלן - **אגף או אגף נכסים**), הממונה על ניהול נכסים עירוניים והשכרתם לגורמי חוץ. מינהל חינוך אחראי לבצע בקרה על יישום הנחיות המכרז, בהתאם לחוק ולחוזר מנכ"ל².
5. בתאריך 3 ביוני 2018 התקבלה בלשכת מבקרת העירייה תלונה טלפונית בנוגע לדרישות הסף במכרז קפיטריות. כמו כן, כללה התלונה התייחסות להפעלת קפיטריה בבניין העירייה.

עבודת הביקורת

1. מטרת הביקורת הייתה לבדוק את המידע שנמסר בתלונה, לרבות יישום הנחיות ההסכם שנחתם עם החברה הזוכה, בנוגע למזון שנמכר במדגם של קפיטריות שמפעילה חברה זו בבתי ספר. כמו כן, נבחן יישום ההסכם שנחתם עם מפעיל קפיטריה בבניין העירייה.
2. בדיקת הביקורת כללה את הפעולות הבאות:

¹ בתאריך 6 בנובמבר 2018 פורסמו תקנות לפיקוח על איכות המזון ולתזונה נכונה במוסדות חינוך, תשע"ט-2018 שנכנסו לתוקף שלושה חודשים מיום פרסומן.

² לפי חוזר מנכ"ל, יישום חלק מהדרישות הוא באחריות מנהל בית ספר ו"אחראי מכירת מזון" בכל בית ספר.

מבקרת עיריית ראשון לציון

- פגישות עם מנהל אגף נכסים, עם סגנית מנהל אגף נכסים ועם מנהלת חוזים והתקשרויות, תאום ובקרה (להלן - **מנהלת חוזים**).
 - ביקור בשני בתי ספר בהם מפעילה החברה הזוכה קפיטריות, ובקפיטריה הממוקמת בבניין העירייה.
 - עיון במסמכים רלוונטיים.
3. דוח ביקורת לשנת 2016 (מספר 37) כלל בדיקה בנושא "מכירת מזון ושתייה בבתי ספר" (להלן - **דוח ביקורת 2016**).
4. הליך איסוף הממצאים נערך בתקופה יולי עד דצמבר 2018.
5. טיוטות הדוח הועברו להתייחסות המבוקרים.

ממצאים

1. רקע

- 1.1. להלן דוגמאות לשיבות שנערכו בעירייה בנוגע להיערכות לפרסום המכרז:
- מסיכום ישיבה שנערכה בתאריך 9 באוגוסט 2015 בנוכחות בין היתר, ממלא מקום ראש העירייה דאז, ראש מינהל חינוך דאז ומנהל אגף נכסים עולה כי מטרת הישיבה הייתה לקדם מכרז להפעלת קפיטריות בבתי ספר, בהן יימכר מזון במחירים נמוכים ובהלימה לחוזר מנכ"ל.
 - מפרוטוקול ישיבת ועדת מכרזים שנערכה בתאריך 26 בספטמבר 2016 עולה כי מכרז קודם (מספר 40/16) להצבת והפעלת עגלות למכירת מזון ושתייה בבתי ספר לא צלח, לאחר שאף אחד מהגורמים שרכשו את מסמכי המכרז לא הגיש הצעה.
- 1.2. לאחר ביטול מכרז מספר 40/16 החלה העירייה לשפץ קפיטריות בבתי ספר על-יסודיים.
- העירייה ערכה סקר בנוגע להקמת קפיטריות בחללים או בכיתות שניתן לפנות לצורך זה, הכינה עבור אותם בתי ספר תכניות רעיוניות ופרשות טכניות לחיבורי חשמל, מים, תאורה וכדומה.
- 1.3. בפברואר 2018 פורסם מכרז קפיטריות, אשר התבסס על מודל אחיד של קפיטריות שיתאים לכלל בתי הספר, לקפיטריות קיימות ולכאלה העתידות להיבנות. שישה בתי ספר שנכללו במכרז נחלקו לשני אשכולות (א' וב'). המציעים היו רשאים להגיש הצעה להפעלת קפיטריות באחד מהאשכולות או בשניהם.
- העירייה חתמה על הסכם עם החברה הזוכה להפעלת קפיטריות בכל בתי הספר שנכללו במכרז. כלומר, גורם אחד זכה בהפעלת שני האשכולות.
- יישום ההסכם החל בשנת הלימודים תשע"ט (מ-1 בספטמבר 2018). תקופת ההתקשרות הראשונה היא עד 15 ביולי 2019 והעירייה רשאית להאריך את תקופת ההתקשרות עד ארבע תקופות נוספות בנות 12 חודשים כול אחת.
- תגובת מנהלת אגף חינוך על יסודי:
- "אישור תהליך הכנסת הקפיטריות לבתי הספר ארך כשלוש שנים ואנו עדיין בתהליך של למידה."

2. בדיקת התלוונה - מכרז קפיטריות

- 2.1 התלוונה: המכרז אינו מתייחס לכך שזוכה יכול להעסיק מפעילים משניים מטעמו. כמו כן, לזוכה יש מחזור כספי נדרש עקב הפעלת מחסן המספק חומרי גלם/אוכל לקפיטריות, ולא ממכירת מזון בקפיטריה.
- 2.2 בנוגע לתלוונה כי המכרז אינו מתייחס להעסקת מפעילים משניים, יש לציין כי סעיפים 82 עד 91 להסכם מתייחסים לעובדיו של הזוכה ולא להעסקה באמצעות מפעיל משנה.
- מנהלת חוזים השיבה בשלילה לשאלת הביקורת האם יש ברשותה רשימה של עובדי החברה הזוכה במכרז, המועסקים בקפיטריות בבתי ספר.
- 2.3 תנאי סף במכרז (סעיף 34):
- "בעלים או זכיון של רשת בתי אוכל³, שלה לפחות 2 סניפים ברחבי הארץ" או "רשת של בתי אוכל שלה לפחות 2 סניפים ברחבי הארץ" או "בעלים של לפחות 2 בתי אוכל (או לפחות 2 סניפים) ברחבי הארץ".
 - "על המשתתף להיות בעל ניסיון בניהול והפעלה של בית אוכל אחד, בתקופה רצופה של לפחות 18 חודשים... ואשר מחזור המכירות של בית אוכל אחד כאמור במשך כל התקופה הנ"ל היה לפחות 1,000,000 ש"ח..."
- נספח 7 למכרז הוא תצהיר של המשתתף להוכחת ניסיון. מעיון בתצהיר שהגישה החברה הזוכה עולה כי התצהיר הוגש על נספח מתוקן שקבעה העירייה, חתום בידי נציגת החברה ובידי עורכת דין שזו הראשונה, הצהירה בפניה על נכונות הנתונים. התצהיר כולל פרטים על אודות שלוש קפיטריות שהפעילה החברה הזוכה (ללא נתונים כספיים), אך לא מצוין באיזה מהן הסתכם מחזור המכירות לפחות במיליון ש"ח בתקופה רצופה של 18 חודשים.
- במסגרת המכרז לא נדרשו המשתתפים להוכיח מחזור מכירות בבית האוכל, נוסף לחתימתם על התצהיר בנספח 7, לדוגמה באמצעות הצגת דוח כספי או מכתב מרואה החשבון של החברה.
- בנוגע לפרסומים באינטרנט לפיהם, חברה בעלת שם דומה לזה של החברה הזוכה עוסקת גם בסיטונאות מזון, הציגה נציגת החברה הזוכה תעודת התאגדות של חברה אחרת העוסקת בשיווק והפצה. מעיון בפרטי החברות ברשות התאגידיים עולה כי קיים בעל מניות אחד המשותף לשתי החברות.

תגובת החברה הזוכה:

"הפעלת הקפיטריות נעשית על ידי כ' ושי' וצוות עובדים.

³ "בית אוכל" לפי צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג-2013: "מקום הכנה או הגשה של מזון לצריכה במקום או מחוצה לו, למעט עסק כמפורט בפרט 4.6":

- "בית קפה, מסעדה לרבות הגשת משקאות משכרים לצריכה במקום."
- "מזון, בית אוכל אחר לרבות הגשת משקאות משכרים לצריכה במקום."
- "הכנת מזון למכירתו לצריכה מחוץ למקום הכנתו, לרבות משלוח מזון ולמעט הסעדה כמשמעותה בסעיף 4.6ה."

הסעדה (קייטרינג) לפי סעיף 4.6ה. לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי): "כהגדרתה בתקנות רישוי עסקים (תנאים תברואיים לעסקים ליצור מזון), התשל"ב-1972."

הגדרת "הסעדה" בתקנות רישוי עסקים (תנאים תברואיים לעסקים ליצור מזון): "מקום להכנת מזון לצורך הספקתו לצריכה מחוץ למקום הכנתו ולמעט מפעל לייצור מזון ארוז מראש לשיווק לצרכן."

מבקרת עיריית ראשון לציון

המחזור הכספי של הפעלת המזוננים בשם [החברה הזוכה] עם מספר ח"פ... שייך אך ורק לחברה זו.

החברה שמצוינת כמחסן סיטונאי הינה חברה שונה לגמרי שנקראת... שיווק והפצה בע"מ ח"פ... (מצ"ב תעודות התאגדות...).

"החברה [הזוכה] הוקמה בשנת 2009 ומאז היא צוברת ניסיון במזוננים אך ורק בבתי ספר.

במאמר מוסגר אציין כי לש' בעל החברה הייתה חברה דומה בשם... שעסקה באותה פעילות. ש' מכר את מניות החברה שלו. כלומר, שהניסיון הינו למעלה מ-20 שנה."

2.4 בפרוטוקול ישיבה שנערכה בתאריך 6 בדצמבר 2016 בלשכת מנכ"ל העירייה דאז סוכם כי במכרז קפיטריות יהיו שני זוכים.

2.5 בישיבת ועדת מכרזים שהתקיימה בתאריך 21 במאי 2018 ושבה נדונו תוצאות המכרז, הלינו חלק מחברי הוועדה כי עקב הדרישה בתנאי המכרז למחזור מכירות של מיליון ש"ח, לא יכול להתמודד במכרז מי שמתפעל את המזוננים בבתי הספר המקיפים, אלא רק חברות גדולות.

מנהל אגף נכסים השיב כי הנהלת העירייה החליטה על תנאי של מיליון ש"ח מחזור מכירות ומעלה, מהסיבה ש"יבוא גוף פיננסי שיתן שירות לתלמידים ושיעמוד בתקנים של משרד החינוך".

לשאלה האם במכרז יש שוויוניות השיבה המשנה ליועצת המשפטית כי "המכרז אכן נבנה באופן שוויוני".

תגובת מנהל אגף נכסים:

"מדובר במחזור של כ-55,000 ש"ח לחודש ולכן אין מדובר בדרישה חריגה."

3. בדיקת יישום הנחיות מכרז קפיטריות

3.1 סעיף 41 להסכם קובע כי תנאי עיקרי בהסכם, שהפרתו תהווה הפרה יסודית, הוא כי "המפעיל מתחייב להציג תעודת כשרות תקפה ביחס לכל אחד מהמזוננים, עם מסירתם לידיו, וכן להציגה במקום בולט במזנון, וכן לגבי כל אחת מהמכונות." [ההדגשה אינה במקור]

לפי סעיף 15 להסכם, הפעלת הקפיטריות תתבצע בין היתר, בהתאם לחוזר מנכ"ל. סעיף 4.2. לחוזר מנכ"ל קובע כי "הספק יספק מזון כשר ויציג תעודת כשרות מגורם מוסמך על פי 'חוק איסור הונאה בכשרות, התשמ"ג-1983' שתיבדק על ידי הרשות המקומית או על ידי הגורם המתקשר עם הספק... הספק יתחייב להמציא עותק של תעודת הכשרות גם להנהלת המוסד החינוכי".

לפי חוק איסור הונאה בכשרות, המוסמכים לתת תעודת הכשר לקפיטריות הם: מועצת הרבנות הראשית לישראל או רב שהיא הסמיכה לכך או רב מקומי שיש בידו אישור בכתב מאת מועצת הרבנות הראשית לישראל שהוא רב בישראל והוא מכהן כרב העיר.

מהמועצה הדתית נמסר בתאריך 23 בדצמבר 2018, כי בגין אף אחת משש הקפיטריות שנכללו במכרז לא הוגשה בקשה לקבלת תעודת כשרות.

תגובת מנהל אגף נכסים (מתאריך 6 בפברואר 2019):
 "בוצע (ממתינים לקבל הנפקת התעודות מטעם הרבנות)."

תגובת החברה הזוכה:

"אנו בהסכם התקשרות מול כשרות צוהר ולא של הרבנות. (ראה מכתב מצורף הסכם התקשרות)."

לתגובה צורף מכתב לא חתום, ממועד לא ידוע, שכתב "צוות ניהול ושיווק צהר פיקוח מזון" לפיו, "רשת התיכונים [החברה הזוכה] עובדים בחוזה עם צהר פיקוח מזון (מערך הכשרות של צהר)".

לפי פרסומי ארגון צהר, אין מדובר ב"תעודת כשרות למסעדות ולבתי עסק... מכיוון שעל-פי חוק מותר רק למועצת הרבנות הראשית (או רב שהיא הסמיכה) לתת תעודת כשרות לבתי עסק בארץ..."

לביקורת הוצגו "תעודות פיקוח" מתאריך 25 במאי 2019 שהפיק הארגון הנ"ל לקפיטריות.

3.2 סעיף 15 להסכם קובע בין היתר, כי מפעיל הקפיטריות יעמוד בכל דרישות חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 והתקנות מכוחו, ובכל דרישות צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג-2013. סעיף זה הוא תנאי עיקרי להסכם והפרתו תהווה הפרה יסודית.

לפי מנהל אגף רישוי ופיקוח על עסקים, החברה הזוכה במרכז קפיטריות הגישה בקשות לרישיון לכל הקפיטריות. נכון לתאריך 25 בדצמבר 2018, רק באחד ממוסדות החינוך דווח על מצב תברואתי תקין.

תגובת מנהל אגף נכסים (מתאריך 6 בפברואר 2019):

"הזכין שכר שירותי יועץ מזון ותברואה וליקויים טופלו בהתאם לדרישות מנהל אגף רישוי עסקים."

3.3 החוק לפיקוח על איכות המזון קובע בין היתר, כי לא יסופק במוסד חינוכי מזון שאינו עומד בתנאים ובהוראות שקבע שר החינוך.

לפי חוזר מנכ"ל, להלן מזונות אסורים להגשה או למכירה:

- מזונות מטוגנים ועשירים בשומן, כגון צ'יפס, חטיפים מלוחים וקרקרים מעל 3 אחוזים שומן.

- מיני מאפה עשירים בשומן, כגון בורקס, מלאווח וג'חנון.

- מזון מעובד מהחי ומהצומח, כגון נקניקיות, המבורגרים, קבב, שניצלס מעובדים ו/או מטוגנים.

- מזונות עשירים בסוכר, כגון עוגות, עוגיות, רוג'לך, קרואסונים, ופלים, ממתקים, סוכריות ממינים שונים.

- מנות אישיות מתועשות להכנה מהירה, כגון מרקים.

המשקאות המותרים למכירה הם מים וחלב בלבד. חל איסור למכור שתייה מתוקה, מיצים, משקאות דיאטטיים, ברד ומשקאות אנרגיה.

הוראות חוזר מנכ"ל מוצגות כנספח ד' להסכם שצורף למכרז.

תגובת מנהל אגף נכסים (מתאריך 6 בפברואר 2019):
"בוצע (הזכין ימכור מזון לפי הוראות המכרז)."

תגובת החברה הזוכה:

"בכל הנקודות אין מאפים, טיגונים ומזון מן החי (אין בכלל מטגנת, רק תנור)."

3.4 סעיף 15 להסכם קובע כי הפעלת הקפיטריות תתבצע בין היתר, בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל. סעיף זה הוא תנאי עיקרי להסכם והפרתו תהווה הפרה יסודית.

3.5 מנהל בית ספר אחראי על הסוגיות התפעוליות של הקפיטריות, על הפיקוח כי ימכרו רק מוצרים המותרים לפי חוזרי מנכ"ל ועל נושא המחירים, ומינהל חינוך אחראי על כך שההסכם ייושם בהלימה להנחיות חוזר מנכ"ל.

חוזר מנכ"ל קובע כי נוסף לגורמים האמורים, ייקבע "אחראי מכירת המזון", שיקפיד שהרכב המזון והשתייה הנמכרים במוסד החינוכי יהיו בהתאם להנחיות ובתיאום עם ספק המזון והרשות המקומית. על אחראי מכירת המזון לוודא כי לעסקים יהיו רישיונות עסק ותעודות כשרות. כמו כן, לפי חוזר מנכ"ל חדש, על מנהל המוסד החינוכי לא לאפשר אספקה או מכירה של מזון אם לא קוימו סעיפים מהחוק, לקבל מהספק הצהרה כי המזון הנמכר עומד בדרישות החוק ולהעביר למנהל המחוז לא יאוחר מ-1 בנובמבר בכל שנת לימודים דוח בדבר אופן מכירת המזון בתחום המוסד החינוכי.

תגובת החברה הזוכה:

"אנו עובדים בשקיפות מלאה מול מנהלי בית הספר ובודקים שביעות רצון בפגישות חוזרות לאורך כל השנה. כל בעיה שעולה מטופלת במהירות האפשרית." [ההדגשה במקור]

בתאריך 15 במרץ 2017 שלחה מנהלת אגף חינוך על יסודי דאז מכתב למנהלים, בנושא "ריענון נוהל הפעלת מכירות מזון ושתייה בבתי הספר" לפיו בין היתר, אחראי מכירת מזון שימנה מנהל המוסד החינוכי יודא כי לא ימכרו בתחומי בית הספר מזון ושתייה בניגוד לדרישות החוק וחוזר מנכ"ל, יקבל מהספק הצהרה כי המזון הנמכר עומד בדרישות החוק ויעביר למנהל המחוז לא יאוחר מ-1 בנובמבר כל שנה דוח בדבר אופן מכירת המזון.

בסיכום דיון שנערך בתאריך 11 בינואר 2018 בלשכת מנכ"ל מסר מנהל אגף נכסים: "מנהלי המוסד רשאים לקבוע בנושא [איכות המוצרים הנמכרים], ובהתאם לצורך להחליט על סגירת הקפיטריה שאינה עומדת בתנאי הסף של חוזר מנכ"ל משרד החינוך."

תגובת מנהל אגף נכסים (מתאריך 6 בפברואר 2019):

"לפי המלצות מדוח ביקורת 2016, ראש אגף אמרכלות במינהל החינוך או מי שיוסמך על ידו אחראים על הצדדים התפעוליים של מכירת מזון בבתי הספר ולצורך זה יעמוד בקשר עם 'אחראי מכירת מזון' בכל אחד מבתי הספר בהם פועלת קפיטריה."

מנהל אגף נכסים מסר כי מנהלי בתי הספר הנכללים במכרז קיבלו את ההסכם בשלב הטייטה וכן נוסח סופי.

3.6 פרק "מחירון ומוצרים" במכרז קפיטריות קובע בנוגע למוצרים שיימכרו בבתי הספר: סעיף 20: "הזוכים יידרשו לספק ולמכור במזנונים, לכל הפחות, את המוצרים הנכללים ברשימת המוצרים הבסיסית ומחיריהם כמפורט בנספח 8... בהתאם למחירים הנקובים בנספח 8, לאחר מתן הנחה שאותה יציעו המשתתפים במסגרת הצעתם. המחירים יעוגלו כלפי מטה ל-10 האגורות הקרובות."

סעיף 22: "הזוכים יהיו רשאים להציע מוצרים נוספים באישור מנהל בית הספר מראש ובכתב. מובהר כי על הזוכים יהיה לקבל אישור מהמנהל גם ביחס למחיר המוצרים."

סעיף 23: המשתתף מתחייב כי המוצרים הנמכרים במזנון יהיו בהתאם להוראת [חוזר מנכ"ל].

לפי נוסח ההסכם שצורף למכרז, המפעיל לא יהא רשאי להעלות את מחירי המוצרים, למעט עדכון אחת לשנתיים באמצעות הצמדה למדד המחירים לצרכן. המנהל⁴ לפי ההסכם, רשאי לאשר העלאת מחיר מוצר.

לפי ההסכם, מכירת מוצרים נוספים דורשת אישור גם של אגף רישוי ופיקוח על עסקים בעירייה.

3.7 להלן המלצות מדוח ביקורת 2016 שאושרו במועצת העירייה:

- על העירייה לוודא קבלת כל המסמכים הנדרשים במועד החתימה על ההסכם ובמהלכו, ולפעול מול המפעיל בהתאם להסכם שנחתם עמו, לרבות הטלת קנסות.
- על המנהלים לוודא כי בגין כל בגיר המועסק בבית ספר יתקבל אישור משטרה כי אין מניעה להעסקתו⁵.
- על מנהלי בתי הספר למנות עובד לתפקיד "אחראי מכירת המזון" ולהנחות אותו בנוגע למשמעות התפקיד ומטלותיו, לוודא כי לא יימכרו בתחומי בית הספר מזון ושתייה בניגוד לחוק ולחוזר מנכ"ל חדש, לקבל מהספק הצהרה כי המזון הנמכר עומד בדרישות החוק ולהעביר למנהל המחוז לא יאוחר מ-1 בנובמבר בכל שנת לימודים דוח בדבר אופן מכירת המזון בתחום המוסד החינוכי. על העירייה לפעול מול מפעיל בהתאם למידע המתקבל מבית ספר.

הערת ראש העירייה דאז לדוח ביקורת 2016:

ראש אגף אמרכלות במינהל החינוך או מי שיוסמך על ידו יהיו אחראים על הצדדים התפעוליים של מכירת מזון בבתי הספר ולקיום הוראות חוזרי מנכ"ל משרד החינוך, למעט אלו שבסמכויות מנהלי בתי הספר. לצורך זה יעמדו בקשר עם "אחראי מכירת מזון" בכל אחד מבתי הספר, יפעלו על-פי רשימת תיוג הנגזרת מהוראות חוזרי המנכ"ל, אותה יבחנו אחת לחצי שנה.

3.8 להלן ממצאים מבדיקת שתי קפיטריות ומכונות אוטומטיות לממכר מזון ושתייה שנכללו במכרז:

⁴ ראש מינהל חינוך, או מנהל המוסד החינוכי או מנהל אגף נכסים או מי מטעמם.

⁵ סעיף 2(א) לחוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים, תשס"א-2001: "מעסיק לא יקבל לעבודה במוסד ולא יעסיק בעבודה במוסד, בניהוורשע בעבירת מין שאותה ביצע בהיותו בניהו."

▪ קפיטריה במקיף א', לתאריך 16 בדצמבר 2018 :

א. להלן מוצרים נבחרים המוצגים במחירון המפורסם בקפיטריה ונכללים
בנספח 8 למכרז קפיטריות :

מחיר במחירון, בש"ח	מחיר נדרש (לאחר הנחת זוכה - 11 אחוזים), בש"ח	מוצר
12	8.9	פסטה ברוטב שמנת/עגבניות
12	8.9	כריך
20	13.3	סלט*

* לפי המכרז, יש לצרף לסלט שתי פרוסות לחם/לחמנייה מקמח מלא.

- ב. המחירון כולל מוצרים האסורים למכירה לפי חוזר מנכ"ל: פרעצל, פיצה, שקית ציפס, טוסט בבייגל, מאפים, שניצל, שתיה קלה, אייס קפה, ברד ועוד.
- ג. כאמור, על החברה הזוכה למכור את המוצרים הנכללים בנספח 8 למכרז קפיטריות (רשימת המוצרים הבסיסית ומחיריהם).
להלן דוגמאות למוצרים שאינם נכללים במחירון: פרי חתוך, ירקות טריים ארוזים חתוכים במנות, תפוח אדמה מבושל/אפוי, נשנושי גזר, מוזלי יוגורט ללא סוכר ויוגורט ללא סוכר + גרנולה.
- ד. כאמור במחירון, בקפיטריה נמכרת פסטה ברוטב שמנת עם גבינה צהובה או בולגרית, וכן שניצל.

תגובת מנהלת מקיף א' (מתאריך 7 בינואר 2019):

- אישורי משטרה הוצגו למנהל התפעול עם כניסת הזוכה.
- מנהל התפעול מונה לתפקיד אחראי מכירת מזון: "משגיח על התנהלותם של המפעילים מבחינת שמירת הניקיון בשטחים הציבוריים וכן שלא יימכרו בתחומי בית הספר מזון ושתיה בניגוד לחוק ובהתאם לחוזר מנכ"ל העוסק בדברים".
- "הקפיטריה נפתחה במסגרת מכרז שביצעה עיריית ראשל"צ על ידי אגף נכסים. בעניין אישור [מספק המזון כי המזון הנמכר עומד בדרישות החוק וחוזר מנכ"ל משרד החינוך] יש לפנות לאגף נכסים."
- לא התבקשו להעביר למנהל המחוז דוח בנושא. כמו כן, הגורמים הרלוונטיים לא זיהו את הסעיף המבקש להפנות למשרד דוח. אודה אם תעבירו אלי את הנוהל ממנו נגזר עניין זה." [סעיף 12.2.ד. לחוזר מנכ"ל]
- "לא ביקשנו או אישרנו הוספת מוצרים למכירה."
- "לא אושרה העלאת מחירים, החוזה נעשה מול אגף נכסים, כאמור והם שקבעו את המחירים."

לביקורת הוצגו שני אישורי משטרה מתאריך 6 בספטמבר 2015 ומתאריך 3 בינואר 2017, בגין שני עובדים. באישורים נכתב: "האישור נכון למועד הוצאתו והוא תקף בהתאם לחוק אם ניתן בתקופת השנה שקדמה לקבלה לעבודה."
לפי סעיף 3(ה) לחוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים, תשס"א-2001, "מעסיק לא יקבל בגיר לעבודה במוסד במרם קיבל אישור ממשרת ישראל כי אין מניעה להעסקתו לפי חוק זה". אישור משטרה לפי החוק, הוא "אישור שניתן

לתקופת השנה שקדמה לקבלה לעבודה". כאמור, החברה הזוכה החלה להפעיל את הקפיטריה רק בתאריך 1 בספטמבר 2018, כך שהאישורים (שהופקו עבור מוסד חינוכי אחר) כבר לא היו בתוקף.

תגובת מנהלת מקיף א' (מתאריך 27 בינואר 2019):

"לאורך זמן נעשו מספר פניות בעל פה ובכתב למפעילי הקפיטריה לתיקון הליקויים. בהתאם לכך הגיע לבית הספר יועץ מזון של החברה... שקיים עמי פגישה לצורך תיקון הליקויים -

1. על פי דברי היועץ והמפעיל הוגשה בקשה לקבלת תעודת כשרות. עד כה לא התקבל אישור.
2. על פי דברי יועץ המזון - תוקן המצב התברואי בהתאם למבוקש בדוח רישוי עסקים (דוח זה לא הועבר לבית הספר).
3. מוצרים המותרים במכירה על פי חוזר מנכ"ל - לאחר בקשות חוזרות ובכפוף לבדיקת אחראי מזון, בעת ביקורת פנימית נוספת ביום ה' 24 בינואר לא נמצאו מוזנות מטוגנים, לא נמצא מזון מעובד ובמקרה המשקאות השקוף נמצאו מים וחלב.
4. דוח בדבר אופן מכירת המזון הועבר למנהלת המחוז.
5. התקבלו אישורים עדכניים מהמשטרה לגבי מפעילי המקום, שאינם מונעים העסקה (מצורפים בזאת).
6. מחירים - פסטה ברוטב שמנת - לא נמכר כריך - תוקן בשלט הפרסום למחירים שנעים בין 6 ש"ח - 12 ש"ח סלט - תוקן בשלט הפרסום למחירים שנעים בין 12 ש"ח - 20 ש"ח
7. עדיין מוצעים למכירה בשלט המכר מספר פריטים מעבר למוסכם - כגון - פרעצל, פיצה ואייס קפה.

פנייה נוספת לתיקון הליקויים נעשתה למפעיל. יש לזכור כי כל ההתקשרות כלל לא נעשתה באמצעות בית הספר. הבדיקה שערכת בהחלט מסייעת לבית הספר לתקן את הליקויים ולכן תודתי."

לתגובה צורפו שלושה אישורי משטרה מהתאריכים 6 בינואר 2019, 17 בינואר 2019 ומ-24 בינואר 2019, בגין שלושה עובדים. מעיון באישורים עולה כי בפרטי המעסיק בכל האישורים נרשמו פרטיו של אחד מהעובדים הנ"ל. עובד זה, המשמש כאחראי על הקפיטריה, מסר לביקורת כי פרטיו נרשמו בשדה "מעסיק" על מנת לקבל אישור דחוף, וללא צורך בהגעה למשטרה של מנהלת מטעם החברה הזוכה. לדבריו, הוא ושני העובדים הנוספים הם עובדי החברה הזוכה, והוא אינו זכין/קבלן משנה.

תגובת מנהל אגף נכסים (מתאריך 6 בפברואר 2019):

א. על מנהלת בית הספר או מי הוסמך מטעמה לתפקיד 'אחראי מכירת המזון' לפנות לראש אגף אמרכלות במינהל החינוך האחראי על הצדדים התפעוליים של מכירת מזון בבתי הספר.

מבקרת עיריית ראשון לציון

ב. חוזר מנכ"ל משרד החינוך צורף למכרז ועל מינהל החינוך שהיה שותף למכרז, להנחות את מנהלים כיצד לפעול.

ג. במכרז קיימת אפשרות להוסיף מוצרים נוספים למכירה וזאת בתאום ואישור של מנהלי בתי הספר.

ד. אישורי משטרה - אחריות ובדיקה של מינהל החינוך ושל המוסד החינוכי לבדוק שלעובד המועסק מטעם החברה יש אישור ממשטרה."

■ קפיטריה במקיף ה', נכון לתאריך 23 בדצמבר 2018 :

א. להלן מוצרים נבחרים המוצגים במחירון המפורסם בקפיטריה ונכללים בנספח 8 למכרז קפיטריות :

מוצר	מחיר נדרש (לאחר הנחת זוכה - 15 אחוזים), בש"ח	מחיר במחירון, בש"ח
סלט	12.75	15
פסטה ברוטב עגבניות	8.5	15
תפוח אדמה אפוי	5.95	10
כריך חלבי	8.5	10 או 12

ב. המחירון כולל מוצרים האסורים למכירה לפי חוזר מנכ"ל: פרעצל, טוסט בבייגל, מאפים, שניצל, שתיה קלה, אייס קפה ועוד.

נמצא כי בקפיטריה נמכרים חטיפים רבים האסורים למכירה.

ג. על החברה הזוכה למכור את המוצרים הנכללים בנספח 8 למכרז קפיטריות (רשימת המוצרים הבסיסית ומחיריהם).

להלן דוגמאות למוצרים שאינם נכללים במחירון: פרי חתוך, ירקות טריים ארוזים חתוכים במנות, נשנושי גזר, מוזלי, יוגורט ללא סוכר, יוגורט ללא סוכר + גרנולה ועוד.

ד. לפי המחירון, בקפיטריה נמכרים מוצרים חלביים ובשריים: כריך בולגרית, חיזה עוף מוקפץ, כריך שניצל, טוסטים עם גבינה צהובה, סלט יווני, אייס קפה ועוד.

תגובת מנהלת מקיף ה' (מתאריך 7 בינואר 2019): "

1. התקבלו אישורי משטרה.
2. אחראי מכירת מזון - [נציג החברה הזוכה]...
3. בנוגע לאישור מספק המזון, דרשנו [בתחילת השנה] וטרם קיבלנו.
4. [בנוגע לשליחת דוח למנהל המחוז] עדיין לא, אנו ממתינים למידע ולחומרים כתובים מ[החברה הזוכה].
5. לא ביקשנו להוסיף מוצרים, אלא להסיר מוצרים מהמדפים שאינם מאושרים על ידי חוזר מנכ"ל.
6. לא אישרנו העלאת מחירים. הצפנו בפני [החברה הזוכה] את טענות התלמידים על יוקר המחירים."

לביקורת הוצג אישור משטרה שהופק בתאריך 2 בינואר 2019 למפעיל הקפיטריה. זאת, אף שהקפיטריה פועלת בבית הספר החל מ-1 בספטמבר 2018.

כאמור בחוזר מנכ"ל, אחראי מכירת מזון הוא עובד בית הספר, האמור לפקח על פעילות הקפיטריה, כך שלא ניתן למנות את המפעיל לפקח על עצמו.

תגובת מנהלת מקיף ה' (מתאריך 28 בינואר 2019): "

"כל הסעיפים שנכתבו בתגובתנו הראשונה טרם טופלו. תעודת כשרות לא הוצגה למרות בקשותינו החוזרות ונשנות. מונה איש צוות (מורה) כאחראי מכירת מזון... ישנם מוצרים ומאכלים בריאים המותרים למכירה ואינם נמצאים בקפיטריה." בהמשך לתגובה יש לציין כי לפי חוזר מנכ"ל, אחראי מכירת המזון "אינו עובד הוראה".

תגובת מנהלת מקיף ה' (מתאריך 31 בינואר 2019):

"מתחילת השנה ביקשנו שיציבו בקפיטריה ונטה למניעת ריחות (לאחר שהבנו כי זה באחריותם) ועד היום דבר לא נעשה."

■ מכונות לממכר מזון ושתייה בחטיבת ביניים אמירים, נכון לתאריך 23 בדצמבר 2018:

נמצא כי נמכרים חטיפים האסורים לממכר בשטח בית הספר, וכן משקאות שונים שאינם מים או חלב בלבד.

תגובת מנהלת חטיבת ביניים אמירים (מתאריך 7 בינואר 2019):

"בחטיבה יש מכונות שתיה ואוכל ואין קפיטריה.

1. ביקשתי אישור משטרה אך טרם קבלתי.
 2. ...בתחילת שנה נפגשנו עם [מפעיל הקפיטריה] ובדקנו את המוצרים הנמכרים במכונות. בכל יום אנו בודקים את טריות המוצרים שמגיעים.
 3. [אישור מספק המזון כי המזון הנמכר עומד בדרישות החוק וחוזר מנכ"ל] דרשנו וטרם קיבלנו.
 4. [דוח בדבר אופן מכירת המזון בבית הספר] עדיין לא נשלח למנהלת המחוז.
 5. לא היה שינוי במוצרים הנמכרים.
 6. בתחילת השנה נערכה בדיקה שהמוצרים יחסית בריאים.
7. לא הייתה העלאת מחירים במוצרים."

תגובת מנהלת חטיבת ביניים אמירים (מתאריך 7 בפברואר 2019):

"קראתי את הדוח בעיון. לפי הנאמר בדוח נמכרים במכונות בית הספר מוצרים האסורים על-פי חוזר מנכ"ל. לקחתי זאת לתשומת לבי והעניין יטופל..."

תגובת החברה הזוכה בנוגע לממצאים העוסקים בעובדיה:

"במהלך השנה מוחלפים עובדים שלא מתאימים לחברה, ולכן האישורים שנשלחו הם רלוונטיים רק לאותו עובד שעובד בתקופה הזו. ולכן היעדר עבירות המין רלוונטי רק לתקופה בה החל העובד לעבוד. אנו כחברה לא ניקח סיכון על עובדים." [ההדגשה במקור]

תגובת החברה הזוכה בנוגע לממצאים העוסקים במכירת מוצרים האסורים למכירה ובמחירי המוצרים:

"החברה שכרה יועץ מזון בשם... שמפקח על הקפיטריות הן מבחינת טיב המוצרים, תברואתית, תפריטים ומוצרים שאותם מותר או אסור למכור."

3.9 יש להעיר כי בדוח ביקורת 2016 נמצא כי הזוכה במכרז קפיטריות, שבאותה עת הפעיל קפיטריה בבית ספר אחר בעיר, לא קיבל תעודת כשרות, המחירים היו גבוהים מאלו שצינו בהסכם שנחתם עמו והוא מכר מוצרים שהיו אסורים למכירה לפי חוזר מנכ"ל. זאת ועוד, בתאריך 6 בדצמבר 2016 נערכה בלשכת מנכ"ל העירייה דאז, ישיבה בנושא מכירת מזון בבתי ספר. מנכ"ל העירייה דאז מסר בפתיחת הישיבה כי "בעבר יצאנו למכרז⁶ שרכשו מספר גורמים אך לא הגישו הצעות... מבקש לדעת מהם הגורמים המשפיעים שניתן לשפרם על מנת לצאת בקרוב למכרז חדש שייתן מענה לתלמידים בבתי הספר לרכישת מזון בריא, טעים וזול ומותאם לדרישות משרד הבריאות ומשרד החינוך."

הזוכה במכרז קפיטריות שנכח בישיבה מסר: "...אין אפשרות למכור מזון שלא על-פי דרישות משרד החינוך כגון שתיה מוגזת, מנות מבושלות ובורקסים. גם [בבית הספר בו כבר הפעיל קפיטריות באותו מועד] לא עובדים לגמרי לפי הכללים ואין אכיפה." יש להעיר כי ספק נוסף שהשתתף בישיבה מסר כי "מקומות שדרשו למכור מוצרים רק על-פי חוזר מנכ"ל סגרנו."

3.10 סעיף 97 להסכם כולל פיצויים מוסכמים אותם יידרש הזוכה לשלם לעירייה בגין הפרות של ההסכם. כך לדוגמה:

▪ מכירת מוצרים במחיר גבוה מהמחירים שנקבעו במסגרת ההסכם או מכירת מוצרים שלא אושרו בהסכם או שבניגוד להנחיות חוזר מנכ"ל - פיצוי כספי בסך של 1,000 ש"ח לכל הפרה.

▪ אי-הצגת תעודת כשרות - פיצוי כספי בסך של 500 ש"ח לכל יום הפרה. מנהלת חוזים באגף נכסים מסרה שלא הועבר לאגף מידע בדבר הפרות שבגינן יש לקנוס את החברה הזוכה. יש להעיר כי רק בגין אי-הצגת תעודת כשרות לכל אחת מהקפיטריות שמפעילה החברה הזוכה לפי המכרז, הייתה אמורה העירייה לכאורה, לקנוס אותה בכ-100,000 ש"ח.

3.11 סעיף 28 למכרז קובע כי "הזוכים לא יידרשו לשלם דמי שימוש לעירייה בגין הפעלת המזנונים במשך 12 החודשים הראשונים, אשר ימנו החל ממועד חתימת ההסכם על ידי העירייה..."

בנוגע להחלטה שלא לגבות כסף מהזוכה במשך שנת ההפעלה הראשונה, יש להעיר כי בעבר, דרשה העירייה תשלום דמי שימוש ממפעילים החל מתחילת ההתקשרות עמם.

תגובת מנהל אגף נכסים (מתאריך 6 בפברואר 2019):

"לפי החלטת המנכ"ל, הזוכים במכרז לא יידרשו לשלם דמי שימוש לעירייה בגין הפעלת המזנונים במשך 12 חודשים הראשונים."

⁶ הפעלת עגלות מזון בבתי ספר.

4. קפיטריה בבניין העירייה

- 4.1 בתאריך 14 באפריל 2016 פורסם מכרז להפעלת מזנון לממכר משקאות ומזון קל בבניין העירייה. המזנון אמור לשרת את עובדי ומבקרי בניין העירייה.
- בתאריך 27 ביוני 2016 בחרה ועדת מכרזים בזוכה (להלן - **מפעיל המזנון**), וב-28 ביולי 2016 חתמה העירייה על הסכם עמו.
- 4.2 אחד מתנאי הסף במכרז היה מחזור מכירות של לפחות של 1 מיליון ש"ח, לא כולל מע"מ, מהפעלת בית קפה אחד.
- נמצא כי למסמכים שהגיש מפעיל המזנון שזכה במכרז, צורף אישור של רואה חשבון כי הני"ל ניהל בית קפה שמחזור המכירות שלו היה לפחות מיליון ש"ח.
- 4.3 להלן יובאו ממצאי בדיקת חלק מחובותיו של מפעיל המזנון:

א. מחירי מוצרים

- לפי ההסכם שנחתם עם מפעיל המזנון, מחירי המוצרים יהיו כקבוע במחירון המוצרים שצורף למכרז. כמו כן, לעובדי העירייה תינתן הנחה בהתאם להצעת המפעיל במכרז.
- המפעיל לא יהא רשאי להעלות את מחירי המוצרים במשך כל תקופת ההסכם (למעט עדכון אחת לשנתיים).
- מהתכתבויות שונות משנת 2016 עולה כי היו תלויות בנוגע למכירת מוצרים שלא בהתאם לקבוע בהסכם.
- לפי נספח א' למכרז, מפעיל המזנון התחייב לתת לעובדי עירייה הנחה של 1 אחוז וחצי מהמחירון.
- נמצא כי אין מחירון נפרד לעובדי עירייה, אלא על המחירון התלוי במזון נכתב "מחירון עובדי עירייה". כמו כן, בעת קנייה במזנון לא נשאל הלקוח האם הוא עובד עירייה, אלא הוא נדרש לשלם את הסכום הנקוב במחירון.
- בבדיקה שנערכה בתאריך 24 בדצמבר 2018, שכללה מדגם של מוצרים, נמצא כי הם נמכרים במחיר זהה למחיר שצורף למסמכי המכרז, ללא הנחת עובד עירייה.

תגובת מפעיל המזנון:

"החברה מקפידה ליתן את ההנחה לכל עובד אשר מציג תעודת עובד עירייה. דווקא על מנת למנוע טענות לחוסר שוויון ו/או הפליה אסורה ו/או ניצול לרעה נמנעה החברה מלפרסם מחירון נפרד לעובדים והיא מאפשרת (למעלה מן הצורך) לכלל באי העירייה והמבקרים ליהנות מן המחירים הזולים והאטרקטיביים הקיימים במחירון, תוך שהנחה נוספת בשיעור של 1 אחוז וחצי, ניתנת לכל עובד המציג תעודת עובד בעת התשלום בקופה."

- רישיון עסק

יש לקבל רישיון עסק בתוך ארבעה חודשים ממועד החתימה על ההסכם. נמצא כי נכון לתאריך 23 בדצמבר 2018 (מועד הביקורת) אין רישיון עסק למזנון.

מבקרת עיריית ראשון לציון

מנהל אגף רישוי ופיקוח על עסקים מסר: "לא חודש הרישיון למזנון. סוכם שתותקן מערכת לנטרול ריחות. רק לאחר ההתקנה תאושר הבקשה על ידי האגף לאיכות הסביבה. הנושא מטופל מול בעל העסק על ידי מנהל אגף נכסים."

תגובת מנהל אגף נכסים (מתאריך 6 בפברואר 2019):

"לזכייך יש רישיון עסק זמני. לפי דווח של אגף רישוי עסקים, הזכייך יקבל רישיון קבוע עם סיום הצבת מנדף במקום."

תגובת מפעיל המזנון (מתאריך 5 במאי 2019):

"החברה הציגה את כל האישורים הנדרשים ועומדת בכל הדרישות לצורך קבלת רישיון עסק ואף קיבלה היתר זמני בהתאם לכך. עם זאת, בשל תלונות, שהחברה אינה מסכימה עם תוכנו, מטעם גורמים שונים בעירייה בדבר קיומם, כביכול, של ריחות, ניאותה החברה לפני משורת הדין ומעבר להתחייבותה על-פי ההסכם ו/או המכרז ובמטרה לשפר את השירות הניתן לעובדי העירייה, להתקין מערכת נידוף מתקדמת במקום. נכון למועד מכתבי זה, הושלמה התקנת המערכת ואנו ממתנינים להנפקת הרישיון."

ב. כשרות

על המפעיל להציג תעודת כשרות למזנון, בתוך שלושה חודשים מיום חתימתו על הסכם זה. נמצא כי המועצה הדתית הפיקה תעודת כשרות למזנון.

ג. העסקת כוח אדם

צוות העובדים יהא קבוע. מפעיל המזנון יעביר לעירייה, בכתב, את שמותיהם ומספרי תעודות זהות, תפקיד, מספר טלפון וכתובת של כל עובד. נמצא כי רק בתאריך 21 בנובמבר 2018, לאחר בקשת הביקורת, התקבל אישור רואה חשבון כי מדובר בעובדים שכירים של מפעיל המזנון, וכן שמות של שני עובדים.

לשאלת הביקורת האם פרטיהם של העובדים היו ידועים לעירייה בתחילת ההתקשרות, השיבה מנהלת חוזים: "פרטי העובדים בקפוטריה היו ידועים לנו מראש. התקיימה פגישת היכרות לצורך תאום ציפיות טרם כניסתם לעבודה." ב-31 בדצמבר 2018 נמצא כי רק אחד מהעובדים שפרטיהם הועברו עדיין מועסק במזנון. לדבריו, הוא החל לעבוד במקום רק בחודש יוני 2018, ולא בתחילת ההתקשרות. כמו כן, העובד השני שפרטיו הועברו לביקורת, כבר אינו מועסק במזנון ובמקומו מועסק עובד אחר (שפרטיו לא הועברו).

תגובת מנהל אגף נכסים (מתאריך 6 בפברואר 2019):

"צוות העובדים מטעם הזכייך מתחלף מידי פעם. אני מקיים מפגשים עם כל צוות חדש ועם הזכייך לצורך הכרות ותאום ציפיות.

לאחרונה, החל צוות העובדים החדש לפעול במקום ולכן פרטי העובדים החדשים נמסרו לנציגי הביקורת בנובמבר 2018... לאור הביקורת, נמסרה הודעה נוספת לזכייך, שככל שיוחלף עובד בקפוטריה, מכל סיבה שהיא, עליו לדווח על כך מראש לאגף הנכסים."

תגובת מפעיל המזנון:

"בשל אופי העבודה במזנון העירייה ועל מנת ליתן שירותי מיטבי נדרשת החלפת כוח אדם מעת לעת. החברה מקפידה להעביר פרטיהם של עובדים אתה עם קליטתם. עם זאת, לאור הערת הביקורת, רשמנו בפנינו לבצע בקרה פנימית נוספת על העניין."

ריכוז ממצאים והמלצות

בשנת 2016 פרסמה העירייה מכרז להצבת והפעלת עגלות למכירת מזון ושתייה בבתי ספר. המכרז בוטל מאחר שאף אחד מהגורמים שרכשו את מסמכי המכרז לא הגיש הצעה. לאחר ביטול מכרז זה, החלה העירייה לשפץ קפיטריות בבתי ספר על-יסודיים. בפברואר 2018 פורסם מכרז להפעלת קפיטריות בשישה בתי ספר על-יסודיים. העירייה חתמה על הסכם עם זוכה אחד. יישום ההסכם החל בשנת הלימודים תשע"ט (מ-1 בספטמבר 2018).

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים מסר מנכ"ל העירייה: "המכרז פורסם פעמיים ולא צלח. לפני היציאה למכרז החדש התקיימו דיונים רציניים שבהם דנו כיצד למשוך מציעים. בדיונים אלו הוחלט שהעירייה תעשה את עבודות התכנון, המיפוי ובניית סקיצות אופרטיביות כולל נגישות, תוספת של נקודות חשמל, חיבור מים, וסיפקה את הריהוט, וכל זאת, על מנת למשוך מציעים..."

1. לפי התלונה, החברה הזוכה אינה עומדת בתנאי סף במכרז, הדורש שיהא בעל ניסיון בניהול והפעלה של בית אוכל שמחזור המכירות שלו היה לפחות 1,000,000 ש"ח. נמצא כי להוכחת עמידה בתנאי זה המציאה הזוכה, לבקשת העירייה, תצהיר חתום בידי עורכת דין, לפיו הזוכה הצהירה בפניה על נכונות הנתונים. התצהיר כולל פרטים על אודות שלוש קפיטריות שהפעילה החברה הזוכה (ללא נתונים כספיים), אך לא מצוין באיזה מהן הסתכם מחזור המכירות לפחות במיליון ש"ח בתקופה רצופה של 18 חודשים. במסגרת המכרז לא נדרשו המשתתפים להוכיח מחזור מכירות בבית האוכל, נוסף לחתימתם על התצהיר, כגון באמצעות הצגת דוח כספי או מכתב מרואה החשבון של החברה המפרט את מחזור המכירות של המציעים.

הזוכה במכרז אמנם המציא את המסמכים שנדרשו ובהסתמך על בדיקתם הוא זכה, אך לדעת הביקורת, יש לדרוש ממשותתפים במכרז להציג אסמכתאות המאמתות את עמידתם בתנאי סף.

2. החוק לפיקוח על איכות המזון קובע בין היתר, כי לא יסופק במוסד חינוכי מזון שאינו עומד בתנאים ובהוראות שקבע שר החינוך. לפי ההסכם, תנאי עיקרי שהפרתו תהווה הפרה יסודית, הוא כי הפעלת הקפיטריות תבצע בין היתר, בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל, שצורף כנספח להסכם. מנהל בית ספר, באמצעות "אחראי מכירת מזון", ממונה על הסוגיות התפעוליות של הקפיטריות, על הפיקוח כי ימכרו רק מוצרים המותרים לפי חוזרי מנכ"ל ועל נושא המחירים, ומינהל חינוך אחראי על כך שההסכם ייושם בהלימה להנחיות חוזר מנכ"ל.

- בבדיקת שתי קפיטריות ומכונות אוטומטיות לממכר מזון ושתייה נמצא:
- נמכרו מוצרים האסורים למכירה לפי חוזר מנכ"ל.
 - לא נמכרו מוצרים שיש למכור לפי המכרז.
 - נמכרו מוצרים נוספים שלא נכללו במכרז, אף שמכירתם לא אושרה.
 - מוצרים נמכרו במחירים גבוהים מאלו שנקבעו במכרז לאחר הנחת הזוכה, ללא אישור מנהלי המוסדות החינוכיים.
 - בקפיטריות נמכרו מוצרים חלביים ובשריים.
 - לא הועבר למנהל המחוז דוח בדבר אופן מכירת המזון.
 - לא היו בבתי הספר אישורי משטרה תקפים בגין העובדים.
 - באחד מבתי הספר לא מונה "אחראי מכירת מזון".
 - הזוכה לא סיפק הצהרה כי המזון הנמכר עומד בדרישות החוק.
 - לא הוצגו תעודות כשרות בתוקף.
- יש להעיר כי לא רק שלפי תנאי המכרז, הזוכה אינו נדרש לשלם דמי שימוש בגין הפעלת הקפיטריות במשך שנה שלמה, הוא אף מכר כאמור, מוצרים האסורים למכירה, ללא הגבלה, והפר סעיפים עיקריים ומהותיים בהסכם, וכל זאת, מבלי שהופעל סעיף 97, הכולל פיצויים מוסכמים, אותם היה צריך לדרוש ממנו לכאורה, בגין ההפרות של ההסכם.

על מנהלי בתי הספר לוודא כי לא יימכרו בקפיטריות ובמכונות האוטומטיות מזון ושתייה בניגוד לחוק ולחוזר מנכ"ל, לקבל מסמכים ולהעביר דוחות בהתאם לחוק.

על העירייה לפעול בהתאם להסכם ולקנוס את הזוכה בגין הפרות מתמשכות.

לדעת הביקורת, על מינהל חינוך לקבוע מנגנון דיווח דו-שנתי מובנה שבו ידווח "אחראי מכירת מזון" למינהל חינוך, על עמידת הזוכה בהנחיות החוק, חוזר מנכ"ל וההסכם. בהתאם לדיווחים שיתקבלו, יש לבחון את המשך ההתקשרות עם הזוכה במכרז.

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים מסר המנכ"ל כי "הביקורת נעשתה בראשית הדרך כשהנושא היה בחיתוליו ומאז נעשתה כברת דרך עצומה שבמסגרתה הזכין זומן גם לשיחה ב[אגף] רישוי עסקים, שם הובהרה לו דרישת העירייה שהוא חייב לעמוד בחוזר מנכ"ל ככתבו וכלשונו".

3. נמצא כי המוצרים הנמכרים בקפיטריה בבניין העירייה אינם כוללים הנחת עובד שצוינה בהצעת המפעיל.

יש לוודא כי המוצרים נמכרים במחירים שנקבעו בהסכם.

✓ בישיבת הצוות לתיקון ליקויים מסר מנהל אגף נכסים כי האחריות על תפעול הקפיטריה בבניין העירייה הועברה למינהל משאבי אנוש ורכש.